

Nagyné Koncz Éva

EMLÉKEZÉS A BERÉNYI MŰHELY MESTERÉRE

Buna Konstantin neve Jászberényben a Berényi Műhely munkájával forr össze. Tanítványai által hosszú éveken át kötődött városunkhoz, Jászberényhez.

A Berényi Műhely Jászszági Alkotóközösség Művészeti vezetője volt 1990-es megalakulásától 2011-ig.

Buna Konstantin Erdélyben, Ótöhán városban született 1938. május 21-én, Budapesten halt meg 2017. január 17-én. 1940-ben, a II. bécsi döntés következményeként áttelepítették a magyar családot az anyaországba. Gyermekkorát Hercegszántón töltötte, majd 1956-ban Budapestre költöztek.

Művészeti tevékenysége a Csepeli Képzőművész Körben kezdődött, melynek később vezető tanára lett. A Magyar Iparművészeti Főiskola díszítőfestő szakán diplomázott (1961–1966). Mesterei Ridovics László és Z. Gács György voltak. A főiskola után a Népművelési Intézet művészeti előadója volt, majd hivatásos képzőművészként tevékenykedett – de továbbra is szem előtt tartotta az amatőr alkotók segítségét, támogatását.

Elsősorban gondolati- fogalmi- lírai absztrakt felfogásban készültek festményei. Ecsetkezelését a dinamizmus jellemezte, melyekkel nagy távlatok rajzolódnak ki a néző előtt. Az emberiség kapitalis kérdéseit filozofikus megközelítéssel ábrázolta (élet, halál, alakulás, állandóság, elmúlás, pánik, lég, föld, évszakok, izzás, család, műtét, gyász ...).

Munkásságáról így vall életrajzi könyvében: *„Műveimben a fogalom meghatározását kerestem, azt a közöset, ami egy városi vagy falusi ember számára éppen úgy jelentheti a megfoghatatlan azonost... a végletekig leegyszerűsített formában keresem a fogalmi tartalom megközelítését... Művészi munkámban jelentős volt a pedagógiai oktató, nevelő munka.”*

Feledi Balázs így ír a művésről: *„Buna Konstantin olyan művész, aki tanárként is nagyot alkotott. S olyan tanár, aki művészként is jeles életművet teremtett.”*

1967-ben elnyerte a Fiala Művészek Stúdiójának ösztöndíját, s még abban az évben a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja tagjává fogadta (mai nevén Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete). 1978-ban pályázat útján a Szolnoki Művésztelepen

alkotott. A Damjanich János Múzeum három képét vásárolta meg. Munkásságát számos díjjal ismerték el, többek között elnyerte a Wlassics Gyula díjat, a Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjat és a Képző és Iparművészeti Szakszervezet „Művészeti” díját.

A Berényi Műhely kéthetente tartotta összejöveteleit, a mester havonta jött el ezekre az alkalmakra. Korrektúrával, előadásokkal, technikai instrukciókkal, bemutatókkal, látó utakkal, kiállításokkal, szakmai irányítással segítette alkotó tagjaink egyéni kibontakozását. Együtt munkálkodásunk jelentős állomásai voltak az évente megrendezett Őszi Tárlatok, melynek mesterünk mellett fő támogatója Sas István, a Déryné Művelődési Központ igazgatója volt. Elmondása szerint mindannyiszor kiemelkedően sikeres rendezvénynek számított ez a kiállítás, ami rendre nagyon sok látogatót vonzott. A nyári programokba is bekapcsolódott a csoport kollektív és egyéni tárlatokkal egyaránt. Ilyenkor a könyvtár vagy a középiskolák adtak helyet egy-egy kiállításnak. Buna Konstantin budapesti csoportjával csere kiállításokat is szerveztünk. A Berényi Műhely Budapesten, a Kondor Béla Kör Jászberényben mutatkozott be képeivel. Másik fontos pillére volt együttműködésünknek az évente megrendezett nyári alkotótábor, melyen mindig szép számmal vettünk részt a berényi alkotóközösségből.

Mesterének vallotta sok festő az ország különböző településén. *Jászsági tanítványai a Berényi Műhely tagjai voltak: Hajas Gyula†* Horváth István†* Kecskés Anna* Kiss László* Kotró László* Kovácsné Móczó Mária†* Kovács Róbert* Kuli Zsolt* Lajkóné Nagy Mária* Molnár Annamária* Nagyné Koncz Éva* Ördögh Margit* Pásztorné Győr Mária* Póczné Pintér Rozália†* Terjékiné Mozsár Magdolna* Tordai Enikő* Váradiné Orbán Margit* Velkeiné Pócz Ilona**

A Berényi Műhely tagjai így emlékeznek mesterükre

„1976-ban főiskolásként jártam először a Karcag Berekfűrdőn rendezett alkotótáborban, ahol folyamatosan együtt dolgoztunk. A 80-as években megszakadt a kapcsolat, mert ezután a Vasas Szakszervezeti Szövetség alkotótelepeit vezette. 1989-ben újra felvettük vele a kapcsolatot. Örömmel fogadott minket. Változatos, szép, nagy gonddal kiválasztott táborokat szervezett az ország különböző tájain. Korrektúrái, előadásai útmutatónak bizonyultak számomra. Meghatározták további fejlődésemet, megalapozták festői látásmódomat. Szavai mindig biztatóak, előremutatóak voltak. Mindannyiunkat egyénre szabottan tanított – így válhattak tanítványai egyéniségekké, egyedi alkotókká a későbbiekben. Biztató, buzdító, de mindig reális építő kritikája, kellemes, kedves személyisége magával ragadta tanítványait. Egy idő után már nemcsak rajztudásom fejlesztését, hanem tanítási módszerének elsajátítását is célul tűztem ki a nyári táborokban. Ezt a tudást, tapasztalatot munkám során jól tudtam kamatoztatni, kis tanítványaimnak sikeresen átadni.”

(Nagyné Koncz Éva)

„Buna Konstantin festőművész számomra egyike volt azoknak, akinek szakmai kiteljesedésemet, sikereimet köszönhetem. Önálló kiállításaim alkalmával segített, támogatást nyújtott. Fáradhatatlan volt a nyári táborok alkalmával, oktató, lelkesített, irányt mutatott, s közben remek hangulatot teremtett maga körül. Számtalan alkalommal eszembe jut, ha ecset van a kezemben. Mondatai még mindig a fülemben csengenek. Személyisége pótolhatatlan.” (Tordai Enikő)

„Csöpög a víz mindenkiről, pedig már éjjel is elmúlt. 80 wattos sárga fényű lámpáinknál köröznak a szúnyogok, de mi csak festünk. Mi, Vasas táborosok: orvos, óvónő, virágkötő vagy főiskolás diáklány – itt egyre megy. Készülünk. És alkotunk, mert holnap korrektúra lesz...

A tábori nagyterem szépen megtelik az »éjjeli baglyokkal«. Míg a többiek alszanak, mi, összetartó kis »mag-csoport« egy májkrémes kenyér és egy kis borocska bódító illata mellett, dalolgatva, terpentiben nyakig úszva alkotunk. Előkerült egy napraforgócsokor (amit aznap gyűjtöttünk be), egy tiszta konyharuha, egy befőtt üveg kis poshadt vízzel felöntve, és már csúszik is a vásznon az ecsetszőr, mert holnap korrektúra. Kuncogunk, maszatolunk, mókázunk és szájunk szélét nyalogatva, ecsetnyéllel méricskélve a lehető legjobbunkat kenjük a vászonra – érzéseket, őszinteséget, tehetséget, tudást. Készülünk. Lassan lejár a magnóban a kazetta utolsó száma is – eltesszük magunkat holnapra.

Eljön a korrektúra. A táborlakók lassan előszivárognak szobáikból hónuk alatt a félig nedves festményekkel, pasztell képekkel. Kipakolunk és várunk Konstantinra. Buna Konstantin festőművészre.

Sosem késett. Ha este 6-ra korrektúrát ígért, akkor délutáni szunyókálásából ébredve este munkára készen foglalt helyet középen a teremben, ahol már izgatottan vártuk, mit is mond majd bármelyik képre a mester: egy kedves arcú magas férfi, hófehér hajjal és szakállal. Elegáns megjelenéssel, és mérhetetlen tapasztalattal, tudással a fejében és szívében.

Várunk: egy arcrezzenésére, egy iránymutató mondatra. »Sok a piros« – mondja az egyik képre. »Állítsuk már feje a másikat, nézzük meg úgy is«. És elindul az apró instrukció sorozatok lavínája. Kikerekedett szemekkel hallgatjuk ezeket a kulcsfontosságú mondatokat. Most már előrébb kúsztam a tömegben, minél közelebb akartam lenni és hallgatni a mestert.

Szépen lassan rájöttem, hogy ennek a csodálatos művész embernek nemcsak a szavait kell figyelni, hanem az egész jelenséget, ahogyan Ő közöl. Kér, humorizál, bölcsen ad és elvesz, bátorít, kultúrát közvetít, s teszi mindezt egy jellegzetes szemöldök felhúzással, egy elmosolyintással, egy szakállsimítással, huncut szeme sarkából nézéssel vagy egy kézmozdulattal.

Ezen apró jelek széles kombinációiból olyan személyre szóló útmutatást adott mindannyiunknak, amilyent senki más nem tudott. Sosem mondta meg nekünk, hogy mit és hogyan is csináljunk, nem turkált bele a munkánkba, nem erőszakolt ránk tőlünk idegen gondolatokat. Óvatosan terelgetett a már meglévő utunkon.

Persze kaptunk mi művészettörténet és vizuális kultúra órát is szép számmal. Eleganciával és nagy tisztelettel beszélt a világ értékeiről.” (Kecskés Anna)

„Gyakran eszembe jutnak az alkotó táborok esti korrektúrái. Azóta sem hallottam senkiől kritikát ilyen szépen megfogalmazni. Minden képről tudott valami jót mondani, bárhogy is sikerült az alkotás.” (Kovács Róbert)

„A Berényi Műhely sokszínű társaság volt: fiatalok és idősek, értelmiségiek és fizikai dolgozók, pedagógusok és háztartást vezető, kezdők és haladók igazi közössége. A közösség szellemi vezetője, tanító mestere Buna Konstantin fővárosi festőművész volt. Az első találkozásnál már mindenki érezte, hogy ezt az embert a jó sors vezérelte közénk. Közvetlen modorával oldott hangulatot teremtett a lelkes társaságban. Barátságos volt mindenkivel. Hamarosan kiderült, hogy igazi pedagógus. Igyekezett felmérni, ki milyen előképzettséggel, rajzolás és festés iránti milyen talentummal bír. Egyénileg is sokat foglalkozott a közösség tagjaival. Tapintatos tanácsait, bátorító megjegyzéseit mindenki szívesen fogadta.

Gyakorlati bemutatókat is tartott. Ezek főleg az egyes technikákra és a festék kezelésére vonatkoztak. Mindenki szabadon dolgozhatott. A rajzolás és festés témáit mindenki egyénileg választhatta. Hagyta a stílus és technika tetszőleges megválasztását. Egyik fővárosi kiállítására a mai napig emlékszem. Az egyik kép az »Egyéniség« címet viselte. Geometriai formái modern stílust képviseltek. A másik kép a »Másság« címet kapta. A baromfiudvar lakói szerepeltek rajta. Közülük volt kiemelve a »más«. Bátorított a közös kiállításokon való részvételle. Az Őszi Tárlataink lelkes támogatója volt. Óriás része volt abban, hogy ezek a kiállítások hagyománnyá váltak, jelentős számú érdeklődőt vonzottak. Vállalt megnyitó beszédet, közvetlen stílusával megnyerte a közönséget.” (Kiss László)

„Kicsit féltem a vele való találkozástól, de ez a félelem azonnal eloszlott, amikor láttam, milyen szerény, rendkívül intelligens ember. A táborokban pedig azt láttam, mennyire tisztel mindenkit. Soha senkit meg nem sértett, pedig mi kezdő amatőrök az elején igen-igen gyengén teljesítettünk. Úgy tudott bírálni a korrektúrákon, hogy a végén mindenki azt hihette, ma vált »festőművésszé«. Nagyon sokat lehetett Tőle tanulni. Soha nem felejttem el, ahogyan az egyik képemen picit javításokat végzett. Fogta az ecsetet, és a képről felvéve a már rajta lévő festéket – innen-oda, onnan-ide festett néhány ecsetfonást – és a kép máris életre kelt. A palettát nem is használta! Csodáltam ezt a technikáját!”

(Lajkóné Nagy Mária)

„A berekfürdői alkotótábor a strand mellett egy szép, fákkal, faházakkal körülvett terület volt. Megérkezésemkor már mindenki szorgalmasan dolgozott. Minden este volt korrektúra. A táborban festőkön kívül szobrászok is dolgoztak. Papi Lajos bácsi szobrászművész sapkájára, Talamasz Lajos – szintén szobrász – méretes termetére is jól emlékszem. Nagyon humoros, vidám napokat töltöttünk ott. Itt ismertem meg Győrfi Sándor Kossuth-díjas szob-

rásművészt, aki épp akkoriban került ki a Képzőművészeti Főiskoláról. A táborban együtt dolgozhatott továbbá fotós, költő, szociológus, néprajzkutató, bőrműves, grafikus, rajztanár, csillagász... Engem az esti beszélgetések és ez a sokszínű világ nagyon megragadott. Ekkor talákoztam először a MESTERREL. Buna Konstantin – fiatal festőművész – már akkor is őszes hajú, szakállas ember volt. Magával ragadó egyénisége erősen él az emlékezetemben.

A korrektúrákon láthattuk a legújabb elkészült munkákat. Buna Konstantin tanár úr minden alkotásról részletesen beszélt. Értékelte azt, ami jó volt a képeken, kiemelte a pozitívumokat, de felhívta a figyelmet a rajzi vagy technikai hibákra is. Építő kritikával megoldásokat javasolt a javításra. Őszintén kritizált, de mindig segítő szándékkal.

A napokban olvastam egy szép gondolatot, ami a mesterünket juttatta eszembe. /Példa-beszédek 18:22/ »Taníts meg, hogy mindig azt mondjam, ami segít... Segíts, hogy vigyázzak arra: mindig csak olyan szavakat mondjak, melyek építenek és nem rombolnak, amelyek bíztatnak és nem bírálják, amelyek szeretettel mondják ki az igazságot... Őrizz meg attól, hogy beszédemmel bárkit megbántsak vagy megsebezzenek«. Ilyen ember volt Buna Konstantin.

Sokat jelentettek számomra azok az inspirációk, melyeket a mestertől tanultam. Jól emlékszem azokra az alkalmakra is, amikor különböző technikákat mutatott be nekünk. A táborokban és a Berényi Műhely összejövetelein is nagyon sok ismeretet, szakmai útmutatást kaptunk. Ezek értéke megközelítette, olykor meg is haladta a főiskolai gyakorlati foglalkozásokon tanultakat.” (Velkeiné Pócz Ilona)

Munkássága, szellemi öröksége meghatározó számunkra, melyet jó szívvel adunk tovább tanítványainknak.